

ლადო პაპავა:
“ნაციონალებმა” უნივერსიტეტების
“არასამეწარმეო” სტატუსი თავისთვის მოირგეს

გაზეთი “რეზონანსი” – 15 ივლისი, № 186, 2013.

“... ფაქტია, რომ ნაციონალებმა უნივერსიტეტებში არასამეწარმეო იურიდიული პირის სტატუსი თავისთვის მოირგეს. იმისათვის, რომ უნივერსიტეტებში დამყარდეს წესრიგი, საჭიროა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებად ჩამოყალიბდნენ. თუმცა ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ გავა დრო და ააიპის სტატუსს ისევ დაუბრუნებიან უნივერსიტეტები,”- აცხადებს “მთელ კვირასთან” საუბრისას ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორობის ერთ-ერთი კანდიდატი, აკადემიკოსი ლადო პაპავა. მისივე თქმით, საამისოდ საკმაოდ დიდი დრო არის საჭირო, დაკნინებული უმაღლესი განათლება და გაქრობის პირას მისული მეცნიერება მწყობრში რომ ჩადგეს.

“მთელი კვირა”: თავდაპირველად თქვენი აზრი გვაინტერესებს იმის შესახებ, თუ როგორი მდგომარეობაა დღეს უმაღლეს საგანმანათლებლო სივრცეში?

ლადო პაპავა: უმაღლეს განათლებაში დღეს არსებული მდგომარეობის ერთმნიშვნელოვანი შეფასება შეუძლებელია. რა თქმა უნდა, არის გარკვეული პოზიტივი, მაგრამ არის ნეგატივიც. რომელია მეტი, მოდით, ვთქვათ და მკითხველმაც განსაჯოს. ის, რომ უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სისტემა ქვეყანაში საჭიროებდა რეფორმას, ეს აშკარა იყო. მე მახსენდება 2004 წლის მაისის ბოლო, როდესაც საქართველოს პარლამენტში ახალი დეპუტატები ვიყავით არჩეული და ნდობის საკითხი უნდა გამოცხადებოდა ზურაბ ჟვანიას მთავრობას. მე გახლდით მაშინ ნაციონალური მოძრაობის ფრაქციის წევრი. მაშინვე ორი კახას – კახა ლომაიასა და კახა ბენდუქიძის მიმართ ერთნაირი

პოზიცია დავიჭიროე და ვთქვი, რომ ერთი დაგვიგრევეს განათლებისა და მეცნიერების სისტემას, მეორე კი ეკონომიკას.

“მ.კ.“: მაშინვე რატომ განეწყეთ უარყოფითად? იცოდით, რის გაკეთებას აპირებდნენ?

ლ.კ.: ნგრევა რეფორმას არ ნიშნავს. ამჯერად თავი გავანებოთ ბენდუქიძეს; ის ხედვა, რომელიც წამოაყენა კახა ლომაია, პრაქტიკულად იყო ფრაგმენტული და გათვლილი გახლდათ მექანიკურ ცვლილებებზე. მექანიკური ცვლილებები კი შედეგის მომტანი არასდროს არ არის.

პოზიტივი კი, რაც მართლა გაკეთდა უმაღლესი განათლების სისტემაში და ვფიქრობ, რომ ამაში ყველა ერთმნიშვნელოვნად დამეთანხმება, არის მისაღები გამოცდების სისტემა. რა თქმა უნდა, იდეალური სისტემის შექმნა შეუძლებელია. აშკარად იკვეთება, რომ არის გარკვეული ხარვეზები, მაგრამ ეს ის ხარვეზები არ არის, რომ პრინციპულად საზოგადოებაში მოქალაქეებმა ეჭვი შეიტანონ ერთიანი ეროვნული გამოცდების სისტემაში. ამან მიიღო საკმაოდ სერიოზული ნდობა. ახალგაზრდები გათავისუფლდნენ გრკვეული კოპლექსებისგან, რომ უმაღლესში ჩარიცხვა მხოლოდ ჩაწყობით შეიძლება; ეს არის ის პოზიტივი, რომელიც არა მარტო უნდა შევინარჩუნოთ, არამედ უნდა განვაგვიტაროთ.

ახლა რაც შეეხება სხვა ასპექტს. უნივერსიტეტებში განხორციელებული ზეწოლა პოლიტიკური ნიშნით! – სამწუხაროდ ეს ყველა უმაღლეს სასწავლებელს ეხებოდა, რაც მიზნად ისახავდა განსხვავებულად მოაზროვნე ხალხისგან უნივერსიტეტების სტერილიზაციას. ნაციონალურ მოძრაობას ყოველთვის აშინებდა ადამიანი, რომელიც არის განსხვავებულად მოაზროვნე. მეცნიერი კი თავისი ბუნებით ყოველთვის განსხვავებულად მოაზროვნეა. მეცნიერება იწყება იქ, სადც იწყება ეჭვი. სადაც რწმენაა, იქ მეციერება არ არის. მეცნიერი ბუნებით არის ეჭვიანი კაცი; ეს არის კაცი, რომელსაც ყოველთვის აქვს კითხვები. ასეთი ხალხი ნაციონალებს არ აწყობდათ. ამიტომაც იქიდან გამომდინარე, რომ მათი იდელოგია იყო, გამოეყვანათ ახალი მართული ადამიანი, ამ ახალ მართულ ადამიანში კი ასეთი თავისუფლად მოაზროვნე ადამიანები ვერ ჯდებოდნენ. დაიწყო შეტევა უნივერსიტეტებზე, მეცნიერებათა აკადემიაზე...

“მკ”: მაშინ ნაციონალების ერთ-ერთი მოტივი ის იყო, რომ უნივერსიტეტის პროფესორის ძირითადი ნაწილი უკვე ხანდაზმულია და რეალურად არაფრის გამკეთებელია. ამიტომაც უწოდეს “ჩარეცხილები” და ა.შ.

ლ.პ.: ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით ერთ რამეს გეტყვი: საერთოდ, შესწავლილია, რომ ყველაზე მეტად დაცულები სკლეროზისგან არიან მეცნიერები. მეცნიერული ცხოვრება – ეს არის ტვინის მუდმივი ვარჯიში. ამიტომაც მეცნიერი ასაკის გამო შესაძლებელია ფიზიკურად იყოს შეზღუდული, მაგრამ გონებრივად – თითქმის არასდროს, თუ რაღაც დაავადება არ გაუჩნდათ. ამიტომაც მეცნიერებს ასაკობრივი პრობლემა ყველაზე ნაკლებად ეხებათ. უფრო მეტიც – რაც უფრო გამოცდილია ადამიანი მეცნიერებაში და რაც უფრო მეტი კვლევა ჩაუტარებია, უფრო მეტად ფასობს. აქედან გამომდინარე ნაციონალების ამგვარი მიდგომა აბსოლუტურად მცდარი იყო. მათი მიდგომა რეალურად იყო ასეთი – პროფესურა, რომელიც მეტ-ნაკლებად ხმამაღლა აფიქსირებდა თავის პროტესტს, თავის უკაყოფილებას, არ მოსწონდათ. თვითონ ეს პროფესურა თავიდან არ გამოდიოდა პოლიტიკური რეჟიმის წინააღმდეგ. ისინი მოითხოვდნენ კანონის შესრულებას; მოითხოვდნენ, რომ უნივერსიტეტებში სიტუაცია ყოფილიყო გაუმჯობესებისკენ მიმართული და არა გაუარესებისკენ. აქედან გამომდინარე, ყველა ასეთი პროფესორი სხვადასხვა მექანიზმით აიძულეს და უნივერსიტეტს ჩამოაცილეს. აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ ძალიან ბევრი კოლეგა მყავს ისეთი, რომლებიც უნივერსიტეტებში დღესაც მუშაობენ, ასწავლიან და კარგადაც ასწავლიან, მაგრამ მოქალაქეობრივი თვალსაზრისით პასიურები არიან. ჩემთან მოსულან და მეგობრულად დამლაპარაკებინან. ისინი მეტ-ნაკლებად აღშფოთებულია არსებული სიტუაციით, მაგრამ ამას ხმამაღლა ვერ იძახდნენ სამსახურის დაკარგვის შიშის გამო. ყველას ვერ მოვთხოვეთ აშკარად გამოკვეთილი მოქალაქეობრივი პოზიციის დაფიქსირებას. ეს არ არის ადვილი. მეცნიერთა შორის ამ თვალსაზრისით გამორჩეული იყო აწ განსვენებული შოთა ნადირაშვილი, ცნობილი ფსიქოლოგი, აკადემიკოსი. ეს კაცი იყო ნიმუში. ავადმყოფი, მოხუცი კაცი უშიშრად აფიქსირებდა თავის პოზიციას. ყველას ვერ მოთხოვე ამას. ფაქტია, რომ ძალიან ბევრი ღირსეული პროფესორი დარჩა უნივერსიტეტს გარეთ, თუმცა არაერთი მაღალკვალიფიციური პროფესორი არის სასწავლო პროცესში ჩართული. კიდევ უფრო მძიმე მდგომარეობაა

მეცნიერებაში. ჯერ დიდი დარტყმა მიაყენეს უნივერსიტეტებს, შემდეგ კი გადაურეს მეცნიერებათა აკადემიას.

“მ.კ.”: მეცნიერებათა აკადემიას ჩამოაშორეს სამეცნიერო ინსტიტუტები...

ლ.პ.: დიას. აკადემიას დაარტყევს, რომ ეს არის საბჭოური გადმონაშთი იმის მიუხედავად, რომ აკადემიამ ოფიციალურად გააკეთა განცხადება, რომ ეს არის გელათისა და იყალთოს აკადემიის მემკვიდრე, რომ აკადემიის ტრადიცია საქართველოში არ დაწყებულა ბოლშევიკებისგან. გარდა იმისა, რომ აკადემია გამოაცხადეს ბოლშევიკურ-სტალინ-ბერიას მოდელად, რაც აბსოლუტურად არასწორია, დაიწვეს აკადემიის წინააღმდეგ ბრძოლა. წაართვეს ინსტიტუტები, რომლებიც ჯერ შეიყვანეს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში, შემდეგ გადაანაწილეს სხვადასხვა უნივერსიტეტებში – ზოგი ტექნიკურ უნივერსიტეტში, ზოგი სამედიცინო უნივერსიტეტში, ზოგი ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტში და ზოგიც ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

“მ.კ.”: თვითონ უმაღლესი სასწავლებლების გაერთიანება-ოპტიმიზაცია რამდენად მართებულია მიგაჩნიათ? თუნდაც სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის პედაგოგიური უნივერსიტეტი და ილიას სახელობის უცხო ენათა უნივერსიტეტი რომ გაერთიანდნენ.

ლ.პ.: ეს მექანიკურად მოხდა. თავისთავად გაერთიანების იდეა ახალი არ იყო; ეს აღრეც, ჯერ კიდევ კომუნისტური მმართველობის დროს განიხილებოდა. ყველაზე ნიშანდობლივი კი ის იყო, სპორტის აკადემიას რაც გაუკეთეს. საბოლოო ჯამში გამოიკვეთა, რომ თურმე ეს ყველაფერი – სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების უნივერსიტეტებთან მიერთება და უნივერსიტეტების გაერთიანება – მიმართული იყო ფართებზე – შენობების სარფიანად გაყიდვაზე, რადგან თითქმის ყველა ეს შენობა დედაქალაქშია. ამიტომაც პრაქტიკულად ჩვენ მივიღეთ ასეთი სისტემა – მეცნიერება ძალიან სერიოზული დარტყმის ქვეშ. თუმცა ის რომ ვთქვათ, რომ მეცნიერება საეთოდ გაქრა, არ იქნება გამართლებული. გაქრობის პირას არის. არ გამქრალა იმიტომ, რომ იყო მეცნიერი, ეს არ არის მარტო პროფესია; ეს არის ცხოვრების სტილი, ადამიანის შინაგანი მოთხოვნილება. ადამიანს თუ აქვს შინაგანი მოთხოვნილება იმაზე, რომ გამოიკვლიოს ის, რაც ჯერ არ შეუსწავალიათ, ამას ვერ აუკრძალავ.

მიუხედავად სეროზული დარტყმებისა, ზოგიერთმა ინსტიტუტმა სახე მაინც შეინარჩუნა. განსაკუთრებით გამოყოფილი მათემატიკის, ფიზიკის, ქიმიის

და ეკონომიკის ინსტიტუტებს. და ეს არის ამ ინსტიტუტების კოლექტივების დამსახურება. მათემატიკის ინსტიტუტი მაღლივი კორპუსის 2-3 ოთახში შემაწყვდიეს. ამ ოთახებიდან დიდი ნაწილი კი დაკავებული ჰქონდა ინსტიტუტის ბიბლიოთეკიდან ყუთებში ჩაწყობილ წიგნებს. მაგრამ ინსტიტუტმა სახე შეინარჩუნა და ეს თავად მათემატიკოსების დამსახურებაა. მეცნიერი მეცნიერია ყოველთვის. მეცნიერთა მიმართ უდიერმა დამოკიდებულამ ის გააკეთა, რომ ახალგაზრდების თვალში მეცნიერება არაპრესტიჟული გახდა და დაკნინდა. დღეს ხმამაღლა რომ თქვა მეცნიერი ხარ, იფიქრებენ – მთლად კარგად ვერ არისო. ამას ემატება ასეთი დამოკიდებულება – თუ ნიჭიერი ხარ, წადი, ბიზნესს მოკიდე ხელი და ფულს იშოვი. მეცნიერის შორმა დაფასებული არ არის, არც საზოგადოებრივი მხარდაჭერის თვალსაზრისით, და არც მატერიალურად. დღეს შეიძლება ითქვას, რომ მეცნიერება არის ძალიან სავალალო მდგომარეობაში. ერთ მომენტსაც უნდა გაესვას ხაზი: ინსტიტუტებს, რომლებიც შეუერთეს ილიას უნივერსიტეტს, მათ არ გაუმართლათ. ამ ინსტიტუტებზე განხორციელდა უშუალო რეპრესიები და შეეწირნენ უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობის ახირებას. პრაქტიკულად მხოლოდ სახელიდა დარჩა ისეთი ინსტიტუტების, როგორც არის ფილოსოფიის და ფსიქოლოგიის. მეცნიერთა ძირითადი ბირთვი იქიდან გაგდებულია. ილიას უნივერსიტეტისგან განსხვავებით ჯავახიშივილის სახელობის უნივერსიტეტთან მიერთებულ ინსტიტუტები აშკარად უკეთეს მდგომარეობაში არ არიან – იქიდან კადრები არ გაუყრიათ. ძირითადი პრობლემა მათ ის აქვთ, რომ ბოლომდე ჩამოყალიბებული სტატუსი არ გააჩნდათ. ამ უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობას არ გაუმეორებია ის ბოროტება, რაც ილიას უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობამ ინსტიტუტებს გაუკეთა.

“მ.კ”: თუმცა ბატონი თევზაძე აღნიშნავდა, რომ “ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებებში უფრო კეთდება დღეს ბევრი რამ, ვიდრე საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებში” (01.09.10), რომ ილიას უნივერსიტეტში მეცნიერული მუშაობა ნორმალური ტემპით მიმდინარეობდა, იყო და არის კვლევები, როგორც ფილოსოფიაში, ასევე ფსიქოლოგიაში...

ლ.პ: მოგეხსენებათ, მე ვარ მეცნიერებათა აკადემიის წევრი. უნივერსიტეტები გვიგზავნიდნენ ფილოსოფიის და ფსიქოლოგიის “გადახალისებული” ინსტიტუტების სამეცნიერო მუშაობის გეგმებს

შესათანხმებლად. ეს გეგმები არანაირ კავშირში არ იყო უშუალოდ სამეცნიერო კვლევებთან. მაგალითად, იყო ცნობილი მეცნიერის წიგნის თარგმნა. თარგმნა კარგი საქმეა, მაგრამ მეცნიერებასთან რა საერთო აქვს?! ან კიდევ – კონფერენციის ჩატარება. ესეც კარგი საქმეა, მაგრამ ეს არ არის მეცნიერულ კვლევა?! კონფერენციის ჩატარება, სტუმრებისთვის დახვედრა და მოხსენებების მოსმენა – ეს არის მეცნიერული კვლევა?

“მ.კ.”: და ეს როდის იყო?

ლ.პ.: 2013-ის დასაწყისში მოვისმინეთ ასეთი სამუშაო გეგმების შესახებ, რომლებიც წარმოადგინა ილიას უნივერსიტეტის ფილოსოფიისა და ფსიქოლოგიის ინსტიტუტებმა. ეს ინსტიტუტები პრაქტიკულად ქალაქდზე დარჩა ინსტიტუტებად. არც ერთ მათგანში არ იყო კვლევის ელემენტები. რექტორს შეუძლია, რაც გაეხარდება, ის თქვას. არ მინდა ჩრდილი მივაყენო ილიას უნივერსიტეტში მოღვაწე ყველა მკვლევარს. საუბარია კონკრეტულად იმაზე, რომ არც ფილოსოფიის და არც ფსიქოლოგიის ინსტიტუტების სამუშაო გეგმებში კვლევითი თემებზე მუშაობა არ ეწერა.

“მ.კ.” მოგეხსენებათ, მიდის საუბარი იმაზე, რომ ეს ინსტიტუტები დაუბრუნდნენ მეცნიერებათა აკადემიის დაქვემდებარებაში. როგორ ფიქრობთ, ეს კარგი იქნება?

ლ.პ.: სამეცნიერო ინსტიტუტების ბედი უნდა გადაწყვიტონ არა ჭკვიანმა ბიძიებმა და დეიდებმა მთავრობასა თუ პარლამენტში, არამედ ეს უნდა გადაწყვიტონ თვითონ მეცნიერებმა – ასეთია ჩემი მიდგომა. მიმაჩნია, რომ მეცნიერებაში დემოკრატიულობის პრინციპი მაღალი უნდა იყოს. მათი ბედის გადაწყვეტა ზევიდან კი არ უნდა ხდებოდეს, არამედ უნდა მიეცეს არჩევანის გაკეთების საშუალება.

“მ.კ.”: როგორც მე მაქვს ინფორმაცია, ინსტიტუტებს აქვთ სურვილი, დაუბრუნდნენ მეცნიერებათა აკადემიას.

ლ.პ.: რა თქმა უნდა. უფრო მეტსაც გეტყვით – მე მქონდა რამდენიმე დღის წინ საუბარი მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტთან, აკადემიკოს გიორგი კვესიტაძესთან. მან ჩამომითვალა სამი ინსტიტუტი, რომელთა დირექტორებიც მასთან მივიდნენ ამ სურვილით.

“მ.კ.”: საკმაოდ დიდი ხმაური მოჰყვა უნივერსიტეტების ააიპის სტატუსის სსიპებად გადაკეთებას. ოპონენტების ძირითადი არგუმენტი იყო

ავტონომიურობა, რომელიც მათი მოსაზრებით სსიპების შემთხვევაში შესაძლებელია უმაღლესმა სასწავლებელმა დაკარგოს.

ლ.პ.: უნივერსიტეტებისთვის და სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტებისთვის ყველაზე კარგი სტატუსი არის არამომგებიანი არაკომერციული იურიდიული პირის სტატუსი. მაგრამ ის, რაც მათთან მიმართებაში განხორციელდა საქართველოში, ამას სჭირდება გამოსწორება. ეს გადაწყვეტილება, რომელიც მიღო მთავრობამ და პარლამენტმა, რომ უნივერსიტეტებს უნდა დაუბრუნდეს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სტატუსი, მიმანია, რომ ამ ეტაპზე გამართლებულია. ის რაც გაკეთდა ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში, სადაც რექტორმა და სხვა ხელმძღვანელმა პირმა შექმნა კიდევ ასეთივე ორგანიზაცია და მერე გილაურს ხელი მოაწვინეს იმ სამთავრობო გადაწყვეტილებაზე, რომლითაც თურმე უნივერსიტეტი არის 50%-იან წილში და მათი არასამთავრობო ორგანიზაცია - 50%-იან წილში, ეს არის ფარული პრივატიზაცია. წესით, ეს უნდა გამოეძიებინათ სამართალდამცავ სტრუქტურებს და პირველ რიგში უნდა დაკითხულიყო გილაური – რის საფუძველზე გადაეცა კერძო პირებს უნივერსიტეტის 50%. მაგრამ ეს რატომღაც არ გაკეთებულა.

იმისათვის, რომ უნივერსიტეტებში დამყარდეს წესრიგი, საჭიროა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებად ჩამოყალიბდნენ. თუმცა ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ გავა დრო და ააიპის სტატუსს ისევ დაუბრუნებიან უნივერსიტეტები. ეს მოხდება მაშინ, როცა უნივერსიტეტებში ჩამოყალიბდება მოწესრიგებული სისტემა, უნივერსიტეტები იქნება მართლაც ცოდნის ტაძარი და ყოველგვარი პოლიტიკური მაქინაციებისაგან იქნება თავისუფალი, სადაც დემოკრატიული წესებით ჩატარდება არჩევნები. მანამდე კი საჭიროა საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სტატუსი, რადგან ნაციონალებმა ფაქტია, რომ უნივერსიტეტებში არასამეწარმეო იურიდიული პირის სტატუსი თავისთვის მოირგეს. თსუ-ს რექტორსაც მიესვლებოდა გილაურთან იმავე თხოვნით, მაგრამ, ღვთის მადლით, მას ეს არ გაუკეთებია.

“მ.კ.”: *უნივერსიტეტებისთვის სტატუსის შეცვლაზე მიბმული იყო ავტონომიურობასთან დაკავშირებით აპელირება – რომ სსიპების შემთხვევაში უნივერსიტეტები ავტონომიურობას დაკარგავენ. თქვენ როგორ ფიქრობთ?*

ლ.პ.: ავტონომიურობის თვალსაზრისით დიდი მნიშვნელობა არ აქვს იმას, რა სტატუსს მიეცემთ უნივერსიტეტებს. საჯარო სამართლის იურიდიული პირის

სტატუსიც იძლევა ავტონომიურობის სავსებით ნორმალურ გარანტიებს. თუკი ხელისუფლების პოლიტიკური ნება იქნება, მაშინ უნივერსიტეტებს ავტონომია ექნებათ. მთავარი არის პოლიტიკური ნება. თუ ნება არ არის, რა ნიშნელობა აქვს სსიპი იქნება, თუ ააიპი?! გილაურმა თევზაძესა და რატიანს უნივერსიტეტის 50%-იანი წილი რომ აჩუქა, ეს რა ავტონომიურობაა?! ეს არის ელიტური კორუფცია. ამიტომაც ავტონომიურობა მარტო სტატუსითა და კანონით არ განისაზღვრება. ეს დამოკიდებულია პოლიტიურ ნებაზეც.

“მ.კ”: *უნივერსიტეტების სსიპებად გადაკეთება უკვე ძალაში შევიდა, მაგრამ სამინისტრო არ ჩქარობს მათ გადაყვანას ახალ სტატუსზე, უფრო სწორად ადრინდელ სტატუსზე დაბრუნებას. პროფესორთა გარკვეული ნაწილი ფიქრობს, რომ სამინისტრო ამას შეგნებულად აჭიანურებს.*

ლ.პ: ეს მთლად ასე მარტივადაც არ არის; ეს მარტო სამინისტროდან არ უნდა მოდიოდეს, ეს უნივერსიტეტებზეც არის დამოკიდებული. ანუ უნივერსიტეტებმაც უნდა მიიღონ ამ პროცესში მონაწილეობა. ჩემი მიდგომა არის ასეთი – სამართლებრივი სტატუსის შეცვლამ ხელი არ უნდა შეუშალოს სასწავლო პროცესს. ეს უნდა გაკეთდეს იმდენად უმტკივნეულად, რომ სასწავლო პროცესი არ ჩაიშალოს და სამეცნიერო კვლევები არ შეფერხდეს.

“მ.კ”: *რა მოხდება სსიპებად გადაკეთების შემდეგ – გამოცხადდება გარდამავალი პერიოდი, დაინიშებიან დროებითი მმართველები, შემდეგ ჩატარდება არჩევნები...*

ლ.პ: არსად არ წერია, რომ უნდა დაიწყოს გარდამავალი პერიოდი.

მ.კ: *თუმცა პროფესორის გარკვეული ნაწილი ამას ასე აყალიბებს და ელოდება კიდევ.*

ლ.პ: დაახლოებით ორი კვირის წინ იყო დამოუკიდებელ ექსპერტთა კლუბში შეხვედრა ბატონ გიორგი მარგვეაშვილთან და მან თქვა, რომ დღევანდელი სტატუსის შეცვლა არ ნიშნავს იმას, რომ მოჰყვეს რექტორის გადაყენება. ყველა რექტორი დაამთავრებს თავის ვადას. სტატუსის შეცვლა უნივერსიტეტებში არაფერს შინაგანად არ ცვლის. უნდა შეიცვალოს თუ არა უნივერსიტეტებს შორის შიგა სტრუქტურა, მე ვფიქრობ, რომ, თუ ავტონომიურობაზეა საუბარი, თვითონ უნივერსიტეტებმა გადაწყვიტონ. ეს არც სამინისტროს საქმეა და არც მთავრობის.

“მ.კ”: საკმაოდ დიდი აჟიოტაჟი იყო იმაზეც, რომ რექტორები გარდამავალ პერიოდში პრემიერმა უნდა დანიშნოს. თუმცა ამაზე თავად პრემიერმა უკვე გააკეთა განცხადება, რომ ის არ დანიშნავს. რატომ არიან მომხრე ის ადამიანები იმისა, რომ დროებითი მმართველი პრემიერმა დანიშნოს?

ლ.პ: მე მესმის საიდან გაჩნდა და რატომაც გაჩნდა ეს იდეა. ყოველ შემთხვევაში ჩემს გემოვნებაში ეს არ ზის. არაერთხელ მითქვამს, რომ მაქვს პრეტენზია, ვიყო უნივერსიტეტის რექტორი, მაგრამ დანიშნული ნამდვილად არ მინდა ვიყო.

მ.კ: თუკი არ შეიცვალა უნივერსიტეტებში დღეს არსებული აკადემიური საბჭო, წარმომადგენლობითი საბჭო, რაც ძირითადად, როგორც ამბობენ, ნაციონალებით არის დაკომპლექტებული, აქვს თუ არა აზრი რექტორის არჩევნების ჩატარებას თუნდაც ნდობის თავლსაზრისით?

ლ.პ: აკადემიური საბჭოს რამდენიმე წევრს ვიცნობ და ვიცნობ საკამოდ დიდი ხანია. ვიცი, რომ არიან ძალიან კარგი მეცნიერები, პატიოსანი ადამიანები. ადრე რაც მათ ჰქონდათ პრობლემა – პოლიტიკური წნეხი, მისგან უკვე გათავისუფლდნენ. მათგან ერთ-ერთმა მომიყვა ასეთი ამბავი – ერთ-ერთი არჩევნების დროს სოდის თუ კუდის თანამშრომლებმა იძულებით მიიყვანეს არჩევნებზე. ასეთი რამე, მსგავსი სიმახინჯეები, დარწმუნებული ვარ, ახლა, ახალი ხელისუფლების პირობებში არ მოხდება. ვერ წარმომიდგენია, რომ ბ-ნმა ირაკლი ღარიბაშვილმა თავის თანამშრომლებს ასეთი დავალება მისცეს!

“მ.კ”: თქვენ, როგორ რექტორობის კანდიდატი, რის გაკეთებას აპირებთ უნივერსიტეტში?

ლ.პ: ჩემ გეგმაში ნამდვილად არ არის რეპრესიული ზომების გატარება, თუმცა ზოგიერთი “კეთილმოსურნე” ამ ჭორებს მივრცელებს. ჩემ ინტერესში არანაირად არ იქნება პროფესორის ან სტუდენტის პოლიტიკური გემოვნების განსაზღვრა – ვისი მხარდამჭერია, რომელი პარტიის წევრია. ჩემთვის მნიშვნელოვანი იქნება, რამდენად შეესაბამება პროფესორი დაკავებულ თანამდებობას, სტუდენტი კი – რამდენად არის ჩართული სასწავლო პროცესში, კვლევით საქმიანობაში. აქედან გამომდინარე, რომ დავახარისხო ყველა “დედალ-მამლებლად”, ასეთი რამე არ იქნება.

უნივერსიტეტში ყველა თანამდებობას დაიკავებს სამართლიანი არჩევნების გზით. ეს არჩევნები კი ჩატარდება დემოკრატიულად, მაქსიმალურად

გამჭვირვალედ, უნდა გვევავედეს ღირსეული პროფესურა. ეს შეიძლება იყოს უნივერსიტეტში დღეს მოქმედი პროფესორი, ან გარედან დაბრუნებული. ყველას უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა კონკურსში მიიღოს მონაწილეობა. მიმაჩნია, რომ ერთ-ერთი ყველაზე დიდი შეცდომა თანამედროვე საქართველოში არის ის, რომ დოქტორანტურა არის ფასიანი. დოქტორანტი დღეს გვევავეს ძალიან ცოტა. მაქსიმალურად უნდა ვითნამშრომლოთ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან, რომ დოქტორანტურა გახდეს უფასო. როგორ შეიძლება დოქტორანტმა ფული გადაიხადოს იმისათვის, რომ დოქტორანტი იყოს?! თუ მთავრობისგან ეს დროულად ვერ მოხდა, თვითონ უნივერსიტეტმა შიგა ფინანსებით უნდა მასერხოს ამის თუნდაც ნაწილობრივი დაფინანსება. ახალგაზრდობას ისედაც არ უნდა მეცნიერება და ჩვენ ფასიანი უნდა გვექონდეს დოქტორანტურა?!

მარი ოთარაშვილი